

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

№ 11. Ч. 24. Нью-Йорк і Джерзі Сіті, субота, 5. лютого 1944. No. 24. New York and Jersey City, Saturday, February 5, 1944 Vol. 11.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи“: ВЕrgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: ВЕrgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Америка буде рури для експлоатації нафти в Арабії

Петроліум Різерв Корпорейшен порозумілася із Стендарт Ойл оф Каліфорнія й Тексас Компані в справі експлоатації нафтових ліній в Арабії. Це порозуміння довело до цього, що федеральний уряд згодився дати цій спілці \$25,000,000 на розбудову рур для відливу видобутої нафтової ропи, не жадаючи для себе

голосу в управі цим гігантним проектом. Федеральна поміч буде лише в формі позички, яку спілка сплатить упродовж 25 літ. Видобутий земний олій буде вжитий для воєнних потреб, а після війни буде вважатися як маєток Америки для піднесення її престижу.

ЖУРНАЛІСТ РЕЙМОНД КЛЕПЕР ЗГІНУВ В АКЦІ.

Визначний американський журналіст, який вславився своїми подорожами по цілому світу й на боєвих фронтах, звідки писав свої репортажі до газет синдикату Скрипса Гаверда, поїхав недавно на Пацифік, щоб бути свідком американської офензи проти японських Островів Маршала. І там загинув при ударі свого літака з іншим, як вилетів для обсервації наїзду на острови. Оба літаки розбилися і ніхто із учасників цієї виправи не остався при життю. Смерть Клепера викликала загальний жаль в політичному та журналістичному світі.

„НА НАШ ВІК ДУРНІВ СТАНЕ“.

Так пише в большевицьких У. Щ. Вістях їхній кореспондент, що був на Другім Конгресі Американських Українців в Філадельфії. Як відомо, ця газета розпиналась на всі боки, щоби перешкодити цьому конгресові. А по Конгресі щось три дні мовчала, ні словом не обізвалась. Мабуть ждали, яку лінію прикажуть держати. Треба було це якось виправдати. Отже сказали, що цей Конгрес то було щось таке, про що не вартує і словом згадувати. Та видно, що прийшов таки інший приказ, бо газета змінила фронт і пише тай пише про те „ніщо“, день за днем, що й кінця ще не видно. Видно, що таки і тут рахує, що „на наш вік дурнів стане“, та що таки можливо знайдеться хтось, що хоч трохи повірить тому, що наказано писати. А може це тільки така вже яничарська звичка, що не дозволяє ніяк написати правду. І таке можливе. Тому, коли пишуть, що в тих, що скликали Конгрес „є стільки чести і відповідальности як у бика молака“, то можна відповісти на таке їхнє писання тільки так: А якщо іншої писанини можна надіятись від тих, себто від українських большевицьких бичків в Америці, що ідуть за московсько-большевицькими бичками?

ПОЛЬСЬКА І „РУССКА“ ОБОРОНА.

Москвофільська філадельфійська „Правда“ подає від „Канцелярії Союзу Освобождения Подаремной Руси“, як треба боронитись перед польською пропагандою в справі польських „охідних кресів“. Подає для прикладу „доброї“ оборони голос о. Романа Саміла, висланий до газети Честер Таймс, в якій наявився був голос „польських дітей“, в якому вони пишуть про Галичину, Полісся, Волинь і Білорусь як „східну Польщу“. Та о. Саміло, відповідаючи їм, боронить „Червону Русь“ так, що це була „рошен“ — держава, та що Львів заложив „рошен пренс“. Нема то як „оборонці“! Не робить різниці, чи це ті, що носять „професорські титули“, як у поляків, про яких згадує „Канцелярія Союзу Освобождения“, чи „руські люди“ — без професорських титулів.

БЕНЕШ БАЧИТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЧЕХОСЛОВАЧНИНИ В МОСКВІ Й ЛОНДОНІ.

Едвард Бенеш, президент Чехословащини, виголосив перед державною радою Чехословащини в Лондоні довгу промову про її добутки на дипломатичному й військовому полі за останніх 14 місяців. Він казав, що чехословацька держава чується забезпечена, бо вона має договір про те зо советським союзом і Бритійською Імперією. Він заявив, що й Мінхена й теперішньої війни не було би, якби Аліанти були послухали його та мали довіря до советського союзу, як це він їм радив ще від 1922 року.

МАРИНАРІ ДОБУЛИ НАМУР.

Американські сили заняли вже цілу північну частину атолу Кваджелейну й тепер б'ються з ворогом на острові Кваджелейні, що становить південну частину атолу. Всі острови довкола Ройа й Намура в руках американців. Наші втрати в боях невеликі.

Піймали в пастку 10 дивізій на Україні

„ЩОБ ВАС ЛЮДИ ЛЮБИЛИ“.

Під таким наголовком вийшла друга книжечка канадійсько-українського видавництва „Культура й Освіта“, яку написав журналіст і письменник О. Івах, що живе в Вінніпегу, звідки дописує теж і до „Юкрейніен Віклі“. Ціль цієї книжечки означена так: „Ця книжечка, „Щоб вас люди любили“, має на цілі вказати на те, як треба поводитись та що говорити, щоб прихильно настроїти до себе людей і так придбати собі нових приятелів. А приятелів потрібно й для того, щоб мати ліпший успіх у життю“. В книжечці є такі уступи: Де ваше щастя? Як придбати собі приятелів? Те, що ви можете всім роздавати щодня і не бідніти. Хай усміх буде вашим паспортом! Світ не любить нарікайлів. Перестаньте думати тільки про себе! Правда, але з розумом! Дивна сила слова надії. Всі люди хочуть похвал. А що робити з дійсно шкідливими людьми? Не всі люди однакові. Научати оповіданнями і примірами. Щоб сварки не було. Будьмо людьми сильного характеру! Щоб вас люди любили.

Книжечка має 31 сторін. Коштує 20 центів. Адреса: Culture and Education, P. O. Box 3113, Winnipeg, Man., Canada.

КОНКУРС НА ДРАМИ І КОМЕДІ.

Культурно-Освітня Референтура при КЕ У. Н. О. в Канаді оповістила в українських часописах у Канаді конкурс для охочих писати драми і комедії. Ногороду можна дістати тільки за драму або комедію з життя українців в Канаді, Злучених Державах, або в Полудневій Америці. Головна ціль конкурсу: заохотити українських авторів на американському континенті розвивати свою театральну літературу. Для видруккування можуть бути прийняті драми й комедії з життя українців в Україні та інших країнах світу, якщо вони мають велику вартість. Розмір: не більше як 30 звичайних листових карток, писаних з одного боку на машині. Щодо комедії, то гра її на сцені, разом з павзами, не повинна тривати довше як дві години. Таке подає канадійський часопис „Новий Шлях“: New Pathway, Box 3933, Winnipeg, Man.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ Пам'ятайте, що воєнний бонд у вашій хаті, це доказ вашої вірности до тої землі, що вас прийняла за своїх синів і дочок.

У своїм 5-деннім наступі над середнім бігом ріки Дніпра, червона армія захолила в пастку десять німецьких дивізій зо 100,000 вояків. Всім їм грозить тепер повне знищення.

Німецьке радіо признало, що німці евакували фортеці Рівне й Луцьк та відступили даліше вглиб Польщі.

На північному секторі червона армія посунулася далі в глибоку Естонію.

ВЕЛИКИЙ РЕЙД НА РАЙХ.

По 5 днях перерви аліантські літаки почали знову робити рейди на Німеччину. У четвер 700 „літаючих фортець“ і „либерейторів“ ударило по німецьким порті Вільгельмсгафені та по Емдені. На перше місто скинено 1,800 тон бомб.

Американські бомбовики на спілку з британськими бомбардували теж німецькі інсталяції в північній Франції.

З виправ не вернулося 4 важкі бомбовики, 9 боєвиків і 2 боєві бомбовики.

Німці робили на Лондон два налети; „вбили дещо людей“ та зробили „деяку шкоду“.

ЗАПОВІДАЮТЬ УКРАЇНІ ПРОВІД НА СЛОВ'ЯНСЬКИМ ФРОНТІ

З Москви доносять, що А. Корнійчук зрезигнував зо становища віцекомісаря заграничних справ советського союзу. Німецька новинарська агенція подала, що він стане заграничним комісарем України, як буде переведена постанова про збільшення автономії для 16 республік союзу. Це припущення находить досить широку віру й в аліантських краях. Припускають, що Україна відіграє в слов'янській федерації провідну ролю.

АРМІЯ ВЛАСОВА В ДАНІ.

Шведська газета „Готенборг Гандельс“ подає, що в Скагені, в Данії, є частина армії ген. Власова, що то організував в Німеччині російські частини для боротьби з Советами. Має бути в Данії до 1,000 вояків. Та замітне те, що в тій частині мають бути вояки різних національностей, навіть японці, хоч це відділ російський. Кажуть ще, що як націсти зачали відступати з України, то частини Власова вицофали даліше взад. Так і вислано одну частину до Данії. Вояки мають мати дуже нужденний вигляд. Між ними мають бути теж і вояки з „українських советських армій“.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ЗНАМЕННИЙ ЮВІЛЕЙ

Тільки в деяких газетах появилися в четвер замітки, що в той день минуло двацять літ від смерті Вудрова Вилсона. Поза те річниця його смерті минула без ніякого ширшого громадянського обходу. Здавалося би може, що, так є, то так і повинно би бути. Та на ділі ця мовчанка для пам'яті цього чоловіка є великою несправедливістю для нього й грізним осудом для його громадянства.

Помер Вилсон зломаною людиною, коли народ, котрий він вів у війні, покинув його, коли він став робити мир. Цей мир хотів Вилсон оперти на певні засади справедливості. Без цього, говорив він, війна, яку Америка щойно покінчила, пропаде безвартісно. Як не покласти під мир засад справедливості, голосив він, то світ незадовго знову стане перед новою загальною війною. І як Америка, остерігав Вилсон, не зробить порядку з миром по світовій війні, то їй прийде нездовго вже ляти кров в новій світовій війні.

Не дивлячися на такі остороги, Вилсон остався в своїм краю забутим пророком. Його голос остався голосом вопіючого по пустині. Народ його не думав за ніщо інше, лише за те, якби вернутися якнайскорше до мира й „нормальності”. Ворожа йому партія, повалила всю його програму як фантазію, а самого Вилсона висміяла як ідеаліста.

Сталося, як сказав Вилсон: воювало його покоління в першій війні, кервляється його діти в другій. Сумна дійсність стала живим пам'ятником правдивості слів остороги того „фантаста” й „ідеаліста”.

Тому в забуттю цього ювілею можемо знову вчитати осторогу, що як те покоління, що воювало в першу світову війну забуло на остороги Вилсона за безосновний мир, так нове покоління може легко забути на страшні жертви, які воно понесло в другій, та що як діти Вилсонового покоління воюють у другій війні, так діти цього покоління будуть воювати в третій світовій війні.

ВЕЛИКИЙ ЗНАК ПИТАННЯ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ

Ще не розв'язав світ довгої низки питань у справі московської заграничної політики, а вже Москва забила їм новий клин у голову. Ще не знають люди, як поправді треба дивитися на атаку „Правди” на прихильну до Москви статтю републиканського лідера Вендела Вилкія; ще не розв'язано загадки пущеної „Правдою” чутки про англійсько-німецькі переговори за сепаратний мир; ще не прогомоніли атаки „Ізвестій” на Ватикан, а вже Москва виступила з гримкою новинкою про поширення автономії для національних републик, що складаються на советський союз.

Як доносять з Вашингтону й Лондону, газетарі й політики в думки заходять, які причини, які цілі, мовити й значіння має цей крок советського уряду. Журяться ось тим фактом, дипломати й Америки й Британії, бож вони недавно бували з представниками советського уряду на нарадах у Москві, Каїрі й Тегерані. Думають певно: чи зміна советської конституції це потвердження угод у Москві, Каїрі й Тегерані, чи затік проти них? Ломлять собі голову уряди держав, що судують з советами; що віщує їм московське рішення про зміну конституції?

Покищо не маємо з боку ні одної з альянських держав офіційного пояснення про мос-

ковське рішення зміни советської конституції. З Британії приходить щось у роді заповідження офіційної заяви, але покищо її ще нема.

Готове пояснення приходить покищо тільки з Німеччини. Та їй легко говорити: правди щопрада вона не знає, але її вона й не шукає. Вона знає, чого хоче, і цим розумінням власного інтересу кермується, як до неї ставитися. З того інтересу й гремить. І це пояснення прийме той, хто свій інтерес з нею ідентифікує.

ЧИ ТАК ПОВОДЯТЬСЯ ДЕМОКРАТИ?

Якийсь „К. Короткин” описує в ньюорській газеті „Новое Русское Слово” Другий Конгрес Американських Українців, що відбувся 22. січня б. р. в Філадельфії. Це має бути „власний кореспондент” цієї газети. Його кореспонденція п. н. „Розбиття між американськими українцями” є подібна до того роду писань про українські справи, які появлялись в колишнім калюмніаторським листку „Ди Авр”, що його видавали автори книжки „Саботаж”. Ось той писака, прибираючи позу великого демократа, навіть не може здобутись на таку мораль, щоб хоч подати правильно число голосів. Та не про мораль йому іде, а про шкалю-

вання „сепаратистів”, себто „джерзиситської реакційної групи”. Господине Короткин! Усі ваші підступи сповзнуть на ніч! Думаємо, що на ваше московське хитрунство навіть не зловиться „демократична дітройтська група”, до якої так підлабузнюєтесь, щоб таким чином пробувати розбивати американських українців, що є властивою вашою ціллю. Справжня демократія є побудована на моралі, а не на брехні!

„ВАРТ ПАЦ ПАЛАЦА, А ПАЛАЦ ПАЦА”

Ньюорський „Нови Сьвят” друкує різні документи в справі того, хто замордував 11,000 польських офіцерів в лісі під Катином. Німці були розголосили свого часу, що це зробили Совети, а тепер Совети твердять, що це діло німців. Згаданий часопис пише тепер так:

„Уряд польський не міг був ствердити, хто цього доконав, тому віднісся до Міжнародного Червоного Хреста, щоб справу провірив. Колиб сумління польське було тоді чисте, коли булиб дуже певні, що вони невинуваті, то булиб на те згодні, бож прецінь і поза Москвою є ще якась справедливість. Та вони вибрали шлях зірвання зносин з Польщею, а тепер „доказали”, що це німці зробили. Варт Пац Палаца, а Палац Паца. Такий злочин спосібні виконати як німці так і москалі, але ні німці, ні москалі не можуть переконати світа про дійсну правду. Тому тільки незалежна міжнародна інстанція може тут видати опінію, а не спеці Гітлера, ні Сталіна”.

ПОЛЬСЬКІ ЖИДИ ПРИ ПОЛЬЩІ.

Польська Агенція Телеграфічна (ПАТ) оголосила декларацію польських жидів, що була поміщена в „Ди Джуїш Обзервер” в Лондоні. Кажеться у ній, що в тій важній для Польщі хвилині-треба сказати слово теж і польським жидам як горожанам Польщі. Вони кажуть, що „стоять також у теперішньому часі по стороні поляків, як стояли при них впродовж многих інших віків”.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК

Недуги шлунка, шкіри й нервів, загальне ослаблення, біль хребта, пухлину зелез, хронічні боляки, шлункові zaburення, гемороїди („пайлс”), занедужання нирок і сечевого піхура. Чоловіків і жінок лікуємо. Розсліди крові, аналіза урини й лучі екс запевняють правдиву діагнозу й належне лікування. Приступні ціни. Медична екзамінація \$2.00.

Dr. L. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK, N. Y.
Між 4-ою Евеню й Ірвінг Плейс.
Щоденно від 9. г. рано до 8. г. веч.
У неділі від 9. рано до 2. попол.
(28-літнє заведення)

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подружого свідства.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години 10—7:30; неділі 11—1:30.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюроскоп. — Екзамінація \$2.00

ПОМЕР АРХИМАНДРИТ ОТЦІВ ВАСИЛІАН.

Дня 24. січня б. р. помер у Римі о. архимандрит Діонізій Ткачук, генеральний настоятель Отців Чина св. Василя Великого. Таке подає „Шлях”, зазначаючи, що це був перший архимандрит того чина, що постійно перебував в осідку Апостольської Столиці. Покійний перебрав урядовання як архимандрит 17. липня 1931 року. Прожив 77 років.

МИРОН ЛИТВІН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й ОКЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.
PHILADELPHIA, PA
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4648